

**Uchwała Nr VII/ 36 /2007
Rady Gminy Zwierzyn
z dnia 27 kwietnia 2007r.**

w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Zwierzyn – aktualizacja z horyzontem czasowym do 2015 roku.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 , z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz.1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005r. Nr 172, poz. 1441, z 2006r. Nr 17, poz. 128, Nr 175poz. 1457, Nr 181, poz. 1337) **Rada Gminy Zwierzyn** uchwała:

§1. Przyjmuje się do realizacji **STRATEGIĘ ROZWOJU GMINY ZWIERZYN - Aktualizacja z horyzontem czasowym do 2015 roku** o następującej treści:

SAMORZĄD GMINY ZWIERZYN

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY

ZWIERZYN

**Aktualizacja
z horyzontem czasowym do 2015 roku**

Zwierzyn, I - IV 2007

SPIS TREŚCI

I Wstęp	3
II Ocena sytuacji społecznej i gospodarczej	5
1. Mieszkańcy – kapitał ludzki	6
2. Gospodarka	8
2.1. Wolne tereny pod inwestycje	8
2.2. Podmioty gospodarcze	8
2.3. Rolnictwo	9
3. Infrastruktura techniczna	10
3.1. Wodociągi i kanalizacja	10
3.2. Odpady stałe	10
3.3. Łączność i komunikacja	10
3.4. Gaz i energia elektryczna	11
3.5. Melioracje wodne	11
4. Infrastruktura społeczna	12
4.1. Oświata i wychowanie	12
4.2. Kultura	12
4.3. Sport	13
4.4. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	13
5. Wyniki sondażu	14
6. Realizacja strategii w latach 2000 – 2006	16
7. Synteza diagnozy	17
III Strategia na lata 2007 – 2015	18
1. Wizja gminy w 215 roku	19
2. Mocne i słabe strony – analiza	21
2.1. Kapitał ludzki i zagadnienia społeczne	21
2.2. Gospodarka	21
2.3. Infrastruktura	22
2.4. Sytuacja makroekonomiczna i inne uwarunkowania	22
3. Cele	23
4. Finansowanie	27
5. Priorytetowe inwestycje samorządu – hierarchia	30
6. Główne warunki rozwoju	30
7. Wdrażanie	31
8. Kontrola	32
9. Uwagi końcowe	34

I. WSTĘP

Strategię Rozwoju Gminy Zwierzyn Rada Gminy przyjęła uchwałą w dniu 29.02 2000 r. Samorząd Gminy Zwierzyn był pierwszym w województwie Lubuskim posiadającym dokument strategiczny. Później, bo 6 marca 2000 r. Strategię Rozwoju Województwa Lubuskiego przyjął Sejmik a był to pierwszy tego rodzaju dokument w kraju.

Zmiana niektórych warunków działania po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej stała się dla Rady Gminy przyczynkiem wprowadzenia korekty (uchwała Nr XVI/123/2004 z dnia 26 maja 2004 r.). Nie zachodziła jednak potrzeba zmiany celu głównego ani celów szczegółowych.

Strategia gminy odnosiła się do okresu 2000 – 2006. Horyzont czasowy – do 2006 r. – zbiegł się

z datą zakończenia okresu wieloletniego planowania polityk unijnych (w latach 2000 – 2006). Kolejny okres planowania obejmuje lata 2007 – 2013.

W ciągu minionych siedmiu lat strategia gminy stanowiła podstawę prac nad „Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Zwierzyn na lata 2004 – 2006” (uchwała nr XVI/124/2004 z 26 maja 2004 r.) i ramowym planem inwestycyjnym gminy (uchwała XXVIII/221/2005). Dokument wykorzystali studenci Collegium Polonicum w dyplomowej pracy studyjnej dot. gminy Zwierzyn.

Strategia była ważnym instrumentem przy pozyskiwaniu zewnętrznych środków na wsparcie inwestycji.

W ciągu siedmiu lat jakie upłynęły od zakończenia prac nad pierwszą strategią (z roku 2000), wiele zapisów jest dzisiaj nieaktualnych jak np. ocena zasobów gminy, zrealizowanie niektórych przedsięwzięć i zmiana warunków wsparcia działań. Stąd konieczność ponownej głębokiej oceny sytuacji społecznej i gospodarczej w gminie, weryfikacji celów i proponowanych działań, przeanalizowanie nowych perspektyw pomocy finansowej. Po to potrzebna jest nowa strategia. Aktualizowana strategia przesuwająca horyzont czasowy do 2015 roku.

Strategia uwzględnia przede wszystkim zadania należące do kompetencji samorządu gminy. Postanowiono w niej także ująć te, które wykraczają poza ustawowe obowiązki samorządu ponieważ mają ważne znaczenie dla osiągnięcia celów zdefiniowanych w dokumencie.

Strategia rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy Zwierzyn jest scenariuszem przyszłości, w perspektywie do roku 2015. Scenariusz obejmuje działania, dzięki którym można przekształcić obecną sytuację na projektowaną wizję a także opisuje organizacyjny i finansowy proces dochodzenia do założonych celów. Strategia nie tworzy ścisłych ram – obejmuje długi bo dziesięcioletni okres. Jest elastyczna – pozwala wprowadzać w kolejnych latach nowe, lepsze elementy. Jest zbudowana na wiedzy tych mieszkańców gminy, którzy postanowili do niej wnieść swoje pomysły.

Strategia pomoże samorządowi gminy Zwierzyn w:

- ⇒ *formułowaniu planów zagospodarowania przestrzennego,*
- ⇒ *zarządzaniu budżetem,*
- ⇒ *zdobywaniu środków zewnętrznych,*
- ⇒ *zgodnym z priorytetami kształtowaniu infrastruktury technicznej i społecznej,*
- ⇒ *wspieraniu przedsięwzięć inwestycyjnych osób prywatnych i prawnych z terenu gminy,*
- ⇒ *wspieraniu inicjatyw lokalnych liderów.*

Wysiłek poniesiony na zbudowanie tej strategii będzie miał sens tylko wówczas gdy jej założenia będą okresowo weryfikowane i konsekwentnie realizowane. Odpowiedzialne są za to władze Gminy.

Strategia jest dziełem liderów – mieszkańców gminy a nie byłych czy obecnych władz gminy, a więc zmiana władzy w wyniku wyborów nie może być pretekstem do nieprzemyślanych zmian dokumentu.

II. OCENA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ

1. MIESZKAŃCY – KAPITAŁ LUDZKI

Liczba mieszkańców jest w miarę stabilna. W dziesięcioleciu 1990 – 2000 przybyło 25 osób a w ciągu lat 2001 – 2005 32 osoby. Obecnie gminę zamieszkuje 4.440 osoby.

W piętnastoleciu do 2005 r. migracja ludności była dla gminy niekorzystna:

- napływ 229 w tym z zagranicy 4 osoby
- odpływ 266 w tym za granicę 15 osób.

W ciągu roku 2006 wyemigrowało 6 mieszkańców. Kierunek migracji krajowej i zagranicznej dowodzi, że gmina rozwija się słabo. W przeliczeniu na km² w gminie przypada 44 mieszkańców, co przy wyraźnym rolniczym jej charakterze jest liczbą bardzo wysoką.

Struktura ludności według wieku, z uwzględnieniem kryterium ekonomicznego:

- w wieku przedprodukcyjnym - 1.088, tj. 24%
- w wieku produkcyjnym - 2.803, tj. 62%
- w wieku poprodukcyjnym - 591, tj. 14%

W okresie wieloletnim, na stałym poziomie utrzymuje się udział osób w wieku poprodukcyjnym. Udział ludzi młodych (wiek przedprodukcyjny) silnie spada. Niezwykle wysoki bo wynoszący 60% jest udział ludności nieprodukcyjnej na 100 osób w wieku produkcyjnym (województwo 53, powiat 56). Dominuje zatrudnienie w rolnictwie. Pracą w rolnictwie wyłącznie i głównie zajmuje się około 1000 mieszkańców gminy a dla około 300 praca w rolnictwie stanowi dodatkowe źródło dochodu.

W 2005 roku poza rolnictwem (gospodarka narodowa) zatrudnienie miało 436 osób, w tym 278 w przemyśle i budownictwie.

W Spisie Powszechnym z 2002 roku zarejestrowano 113 osób z wykształceniem wyższym, z średnim 680 a zawodowym 1014 osób. Do roku 2006 liczba w pierwszej z w/w grup powiększyła się o kilkanaście osób.

Wykształcenie ludności utrzymującej się z rolnictwa w %% ludności w gospodarstwach rolnych:

- wyższe - 2
- średnie - 20
- zawodowe - 29.

Przewaga ludności o niskich kwalifikacjach jest barierą rozwoju cywilizacyjnego. Istotną przyczyną nie był brak dostępu do szkół i uczelni ponieważ te mieszczą się w nieodległych Strzelcach Kraj. (średnie) i Gorzowie Wlkp. i dalej położonym Szczecinie, Poznaniu, Zielonej Górze i Słubicach.

Powiat Strzelecko – Dreźniecki wyróżnia się w lubuskim wysokim bezrobociem (28,4%). W gminie liczba osób bez zatrudnienia wzrasta od 2000 r.: w roku 2000 – 433, 2005 – 490 a 2006 - 406 osób.

Mało korzystne położenie gminy, wyraźny rolniczy jej charakter, słaby sektor pozarolniczy, słabe ekonomicznie otoczenie sąsiadujących gmin, niskie kwalifikacje mieszkańców i słabo rozwinięta przedsiębiorczość to przyczyny tak dużej skali bezrobocia. Rzeczywista skala bezrobocia jest większa od wykazywanej w statystyce o co najmniej 300 osób obecnie „ukrytych w rolnictwie”. Ta ilość będzie szybko wzrastać w następnych latach, ponieważ będzie postępował proces powiększania wielkości gospodarstw rolnych a małe nie zapewnią oczekiwanego dochodu rodzinie.

Postępującym zjawiskiem jest ekonomiczne rozwarstwienie społeczności gminy, dezintegracja społeczna i powiększanie skali marginalizacji społecznej. Źródłem tych zjawisk jest brak

możliwości rozwoju przez pracę i edukację. W najtrudniejszej sytuacji są rodziny wielodzietne i z osobami niepełnosprawnymi.

Systematycznie wzrasta liczba rodzin oczekujących pomocy. W roku 2000 pomocy społecznej gmina udzieliła co trzeciej osobie zamieszkałej w gminie. Podobna sytuacja była w roku 2006 (34%).

2.GOSPODARKA

2.1.Wolne tereny pod inwestycje

Gmina posiada wolne tereny pod budownictwo mieszkaniowe w obrębie Zwierzyna i Górek Noteckich. Są to własne tereny gminy i zapewniają potrzeby na budownictwo w dającej się przewidzieć przyszłości. Są to tereny dobrze powiązane z układem komunikacyjnym ale jeszcze nieuzbrojone. W dyspozycji gminy jest też teren po mleczarni w Górecku.

Do zagospodarowania w gminie jest także:

- teren po masarni w Górkach Noteckich,
- kompleks administracyjno – warsztatowy w Górkach Noteckich.

Nie są to zasoby samorządu.

W dyspozycji Agencji Nieruchomości Rolnych znajduje się ponad 3 tys. ha gruntów rolnych – głównie łąk.

Rzadka w Europie farmerska zabudowa wsi – dominująca w gminie – mający dwieście lat system kanałów, starorzeczy i powstające obecnie ścieżki rowerowe mogą dać początek agroturystyce w gminie.

W granicach gminy znajduje się 1173 ha lasów. Administruje nimi Nadleśnictwo w Strzelcach Kraj. a niewielki fragment –Nadleśnictwo Kłodawa. W obrębie gminy zlokalizowane są dwie leśniczówki (Górki Noteckie, Sławno). Obszary leśne stanowią południowo – zachodnią część projektowanego obszaru „Drawieńsko – Notecka Kraina Turystyczna”.

2.2.Podmioty gospodarcze

Z rejestru podmiotów gospodarczych REGON wynika, że ich liczba systematycznie wzrasta:

	liczba ogółem	przemysł	budownictwo	transport
1998 r.	197		11	21
2002 r.	221	34	16	22
2005 r.	254	39	21	21

Analizując zmiany trzeba uwzględnić, że z rejestru nie zostały wykreślone niektóre podmioty, które już zakończyły działalność.

Sztandarowymi przedsiębiorstwami przemysłowymi gminy są dwa zakłady przetwórstwa drewna i jeden zakład pozyskiwania surowców mineralnych. Najwięksi pracodawcy: ZPP „Poldrew” sp. Z o.o. w Zwierzynie, „Bois” sp. Z o.o. Górki, „Hendriks” sp. z o.o. Gościmiec, E. Hajduk Sarbiewo, PPHUG B. Koszyk Górki, Piekarnia „Zenard” Zwierzyn.

Liczba zatrudnionych w przemyśle wzrosła z 201 w roku 2000 do 278 w roku 2005. Prawie bez znaczenia dla gospodarki gminy jest sfera: turystyka i wypoczynek oraz przetwórstwo rolno – spożywcze (poza piekarnictwem). Gmina ma szanse na agroturystykę.

2.3. Rolnictwo

Rolnictwo jest ważnym atutem w gospodarce gminy. Posiada duże rezerwy wytwórcze. Siła ekonomiczna poszczególnych gospodarstw jest bardzo zróżnicowana – generalnie proporcjonalna do skali produkcji i wielkości obszaru gruntów.

Mało istotne zmiany dokonały się od 2000 roku we władaniu gruntami – powierzchnia we władaniu osób fizycznych i spółek prywatnych wzrosła nieznacznie. W dyspozycji Agencji Nieruchomości Rolnych pozostaje ponad 3 tys. ha. Na gruntach byłego państwowego gospodarstwa łąkarskiego rozwija się na dużą skalę specjalistyczna produkcja żywca wołowego. Przewodnym kierunkiem produkcji jest chów bydła mlecznego. Obsada krów na 100 ha i ich wydajność należą do najwyższych w województwie..

Zainteresowanie racjonalnym wykorzystaniem terenów rolnych pobudziło objęcie naszego kraju Wspólną Polityką Unii Europejskiej (od maja 2004 r.). Z samych dopłat bezpośrednich dla zwierzyńskich rolników rocznie wpływa kwota rzędu 2 - 3 mln zł. W 40 gospodarstwach realizuje się inwestycje związane z gromadzeniem i i wykorzystywaniem odchodów naturalnych zwierząt gospodarskich.

W 2006 r. przestała funkcjonować OSM w Strzelcach Kraj. ale skutki likwidacji minimalizuje związanie się grupy największych producentów z przetwórnią w Kołobrzegu. Dla pozostałych partnerem jest zakład mleczarski w Gorzowie Wlkp., wchodzący w skład ROLMLECZ Radom.

Od 2002 roku trwają prace nad objęciem dolinowej części użytków rolnych gminy i sąsiednich rygorami Obszarów Specjalnej Ochrony (OSO) NATURA 2000, w ramach obszaru „Dolina Dolnej Noteci”. Ograniczenia w gospodarowaniu zostaną przedstawione w specjalnym planie ochrony przyrodniczej doliny. Będą one w pierwszym rzędzie wykluczały możliwość prowadzenia nowych inwestycji melioracyjnych i działalności prowadzącej do zanieczyszczenia wód.

Rekompensatą za ograniczenia będą coroczne dotacje na wspieranie gospodarki rolnej w obszarze NATURA 2000.

Istotnym utrudnieniem w rolniczym użytkowaniu gruntów, od kilkunastu lat, było złe funkcjonowanie systemu melioracyjnego. Kanały i inne ciek podstawowe nie są należycie konserwowane. Prawnie ustanowiony obowiązek utrzymania melioracji podstawowych należy do Państwa.

Trzeba podkreślić, że sieć kanałów powstała około 250 lat temu. Dzięki temu zaistniało na terenie doliny osadnictwo i produkcja rolnicza.

3.INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

3.1. Wodociągi i kanalizacja

Gmina posiada dwa ujęcia wody dla wodociągów zbiorowych (Górki Noteckie i Zwierzyn). Ilość przyłączy do sieci zbiorowych od 2000 roku wzrosła i wynosi 857. Z wodociągów

zbiorowych korzysta 68% gospodarstw domowych a z zagrodowych 15 %.

Zachodzi pilna potrzeba zwiększenia liczby przyłączy ponieważ z własnych ujęć w dolinowej części gminy woda nie spełnia norm jakościowych (ani dla ludzi ani dla zwierząt domowych).

Na terenie gminy nie ma zbiorowej oczyszczalni ścieków, natomiast od wielu lat oczyszczalnie w Strzelcach i Starym Kurowie przejmują niewielką część ścieków dowożonych z gminy Zwierzyn. Według szacunków w 30% gospodarstw domowych ścieki są gromadzone w dołach gnilnych.

Gospodarka ściekowa (poza bezrobociem) i marginalizacja dużej części społeczeństwa jest największym wyzwaniem dla samorządu. Gmina w 2006 r. dopracowała się koncepcji kompleksowego rozwiązania tego problemu. Dominująca w gminie rozproszona zabudowa sprawia, że przedsięwzięcia inwestycyjne będą kosztowne i technicznie trudne.

3.2. Odpady stałe

Składowisko odpadów stałych znajduje się w Górkach Noteckich. Nie jest to rozwiązanie docelowe. Potrzebne są decyzje o poszerzenie funkcji tego wysypiska o segregację i utylizację albo podjęcie odpowiedniej inwestycji we współdziałaniu z sąsiednimi gminami.

3.3. Łączność i komunikacja

W ostatnich latach znacząco zwiększono dostępność usług telekomunikacyjnych. Jest możliwe przyłączenie praktycznie wszystkich chętnych. Dostępna jest usługa internetowa (Neostrada).

Stan dróg kołowych wskazuje na konieczność modernizacji niektórych odcinków i remonty nawierzchni. Niezbędna jest budowa dróg dojazdowych do pól.

Komunikacja PKP (trzy dworce) jest cennym i perspektywicznym elementem infrastruktury (6 par pociągów w ciągu doby). Powinna stać się czynnikiem sprzyjającym podejmowaniu pracy mieszkańców gminy w Gorzowie Wlkp. i dalszych miejscowościach. Potrzebna jest elektryfikacja linii i obsługa jej autobusem szynowym.

Komunikacja autobusowa ma obecnie znaczenie w łączności ze Strzelcami Kraj., Gorzowem Wlkp. i Drezdenkiem. Prywatne linie jeszcze nie funkcjonują.

Przepływająca na granicy gminy rzeka Noteć jest drogą wodną ale aktualnie nie jest do tego celu wykorzystywana.

3.4. Gaz i energia elektryczna

W 2006 roku doprowadzono kolektor gazowy: Strzelce Kraj. – Zwierzyn – Stare Kurowo. Wykorzystanie kolektora do budowy sieci obecnie ma znaczenie tylko w miejscowościach o skupionej zabudowie. Pierwsze przyłącza są już w trakcie realizacji.

Z szacunków wynika, że co 10 gospodarstwo domowe (rolnicze) potrzebuje zwiększenia mocy w liniach energetycznych.

3.5. Melioracje wodne

W infrastrukturze rolnictwa gminy niezwykle ważną rolę spełnia system urządzeń melioracyjnych:

- 15 km wałów, p. powodziowych (uszkodzone przez bobry),
- stacje pomp w Górecku i Gościmcu (stan dobry)
- 106 km rzek i kanałów (stan pogarszający się),
- 442 km rowów szczegółowych, oddziałujących na 4,3 tys. ha gruntów rolnych (stan zły i b. zły).

Nie ma potrzeby budowy nowych obiektów melioracyjnych ale od utrzymania istniejących w sprawności (konserwacji) zależy byt kilkuset rolników.

4.INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Położenie gminy w bliskiej odległości od Strzelec Kraj. umożliwia korzystanie z jednostek umiejscowionych w mieście (edukacja na poziomie średnim, leczenie, banki, poczta itp.). Na terenie gminy funkcjonują:

- Ośrodek Zdrowia z dwoma filiami,
- Oddział i Ekspozytura LWBL w Zwierzynie oraz punkt kasowy w Górkach Noteckich,
- Poczta i punkt pocztowy,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Biblioteka i jej oddział,
- Świetlica CARITAS,
- Sala sportowa przy Zespole Szkół w Zwierzynie,
- Sala widowiskowa w Górkach Noteckich.

4.1. Oświata i wychowanie

Na terenie gminy działają:

- 3 szkoły podstawowe z oddziałami zerowymi,
- 2 gimnazja,
- 1 przedszkole

Uczniowie i pracownicy pedagogiczni:

		rok 2004	rok 2006
PSP	uczniów	413	395
	etaty pedagogiczne	41	44
Gimnazjum	uczniów	189	208
	etaty pedagogiczne	17	16
Oddziały zerowe		59	54
	pedagogów	2	1

Sieć szkolnictwa zaspakaja obecne potrzeby. Prognozy wskazują na prawdopodobieństwo zmniejszenia się liczby dzieci w wieku szkolnym a w związku z tym zajdzie potrzeba rewizji obecnej sieci oświatowej. Baza oświatowa wymaga modernizacji i remontów.

4.2. Kultura

Rolę kreatora kultury w gminie spełnia Gminny Ośrodek Kultury w Zwierzynie. Znany także poza gminą jest zespół śpiewaczy „Górkowianki”.

Funkcjonuje Biblioteka w Zwierzynie, z filią w Górkach Noteckich. Ważną rolę spełniają świetlice wiejskie w Górkach Noteckich, Górecku, Gościmcu, Przysiece i Błotnie.

Przy Bibliotece mieści się czytelnia internetowa.

Działają Kluby Seniora w Zwierzynie (50 osób), Górkach Noteckich (60 osób) oraz „Schola” przy parafii w Górkach Noteckich

4.3. Sport

Na obszarze gminy działa obecnie osiem klubów sportowych. Na szczeblu krajowym sukcesy odnoszą kolarze i tenisiści stołowi (extraliga).

Baza sportowa: boiska do piłki nożnej (4), boiska do piłki siatkowej (4), boiska do piłki ręcznej (2) i nowa sala gimnastyczna z 2005 roku.

4.4. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Opiekę medyczną zapewniają: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zwierzyn” (3 lekarzy, 4 pielęgniarki), gabinet stomatologiczny w Górkach Noteckich, gabinet fizykoterapii w Zwierzynie oraz apteka w Zwierzynie.

Ochronę ludzi wymagających pomocy materialnej i usług opiekuńczych prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Z konieczności jest to działalność bardzo aktywna:

- w roku 2000	liczba rodzin - 456	% ogółu społeczeństwa – 33,18
- w roku 2002	liczba rodzin – 452	% ogółu społeczeństwa – 40,36
- w roku 2003	liczba rodzin – 546	% ogółu społeczeństwa – 41,33
- w roku 2006	liczba rodzin – 444	% ogółu społeczeństwa – 34,32.

5. WYNIKI SONDAŻU

Sondaż został przeprowadzony na przełomie stycznia i lutego 2007 r. Z wyników można wnosić, że w dużej części respondentami byli ludzie młodzi. Samorząd otrzymał stosunkowo dużo odpowiedzi (50 respondentów) na zadane pytania. Wyniki zasługują na uwagę chociaż ich reprezentatywność nie jest oczywista. Respondenci głównie koncentrowali się na sprawach sprawiających im dyskomfort obecnie. Nie mogą one być uwzględnione w strategii ale z pewnością będą wykorzystane przez samorząd operatywnego zarządzania gminą.

Łącznie swoje zdanie wyraziło 50 osób.

Z pewnym uproszczeniem wyniki ankiet – w części istotnej dla strategii – można ująć następująco:

1.Co w najbliższych latach należy zmienić w mojej wsi?

- poprawić stan dróg	- 25 respondentów
- poprawić oświetlenie ulic	- 14 - „ -

- wyremontować i położyć nowe chodniki - 12 - „ -
- budować sieć kanalizacyjną - 21 - „ -
- rozbudować sieć wodociągową - 13 - „ -
- budować salę gimnastyczną - 7 - „ -
- budować sieć gazową - 8 - „ -

Inne propozycje: odnowić szkołę (10), stacja paliw (2), budowa lub rozbudowa boisk sportowych (2), remont świetlic (2).

2. Co samorząd może zrobić dla mieszkańców gminy?

- remont, modernizacja i budowa drogi (Górki – Płomykowo) - 23 respondentów
- sieć wodociągowa - 14 - „ -
- kanalizacja - 11 - „ -
- ścieżki rowerowe - 5 - „ -
- sieć gazowa - 4 - „ -
- pomoc słabym i biednym - 4 - „ -
- nowe miejsca pracy - 1 respondent

Ponadto silnie akcentowano konieczność poprawy bezpieczeństwa (8), utylizację pokryć eternitowych (1), remont świetlic (2) oraz sprawy melioracji, udostępnienia kultury, dostępu do internetu.

3. Jaką pomoc powinni otrzymać mieszkańcy od gminnej władzy samorządowej?

- pomoc ludziom ubogim - 8 respondentów
- wsparcie w uzyskaniu pracy - 6 respondentów
- współdziałanie w estetyce wsi - 3 respondentów

Inne wnioski: konieczne spotkania informacyjne i szkoleniowe.

4. Czy sam jesteś zdecydowany uczestniczyć w działaniu na rzecz swojego środowiska?

- tak - 33 respondentów
- nie - 14 respondentów
- nie miało zdania - 3 respondentów

W sferze inwestycji najczęściej wypowiedzi dotyczyło:

- modernizacji, naprawy i dobudowy dróg - 40 głosów
- budowy kanalizacji - 30 głosów
- rozbudowy sieci wodociągowej - 20 głosów
- budowy sieci gazowej - 11 głosów

Na taki rozkład preferencji mogła mieć wpływ zróżnicowana w poszczególnych wsiach liczba wypowiedzających się osób:

- Zwierzyn - 22
- Górki Noteckie - 7
- Sarbiewo - 10
- Gościmiec - 4

- Górecko - 3
- Żółwin - 1
- Sierosławice - 1
- Owczarki - 1
- Rzekcin - 1

6. REALIZACJA STRATEGII 2000 – 2006

Lata 2000 – 2002 nie zostały wykorzystane przez samorząd do realizacji zaprogramowanych przedsięwzięć. Kolejny rok – 2003 – upłynął na przygotowaniu inwestycji w infrastrukturze komunalnej i oświatowej. Lata 2004 – 2006 to okres intensywnej działalności inwestycyjnej, podejmowanej przez samorząd ale również przedsiębiorców i rolników.

Swoją pozycję na rynku umocniły firmy: E. Hajduk w Sarbiewie; B. Koszyk w Górkach Noteckich; „Zenard” w Zwierzynie; „Bois” w Górkach Noteckich; „Hendriks” w Gościmcu.

Wsparcie z funduszy przedakcesyjnych UE SAPARD a następnie Programu Sektorowego i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich pozwoliło rolnikom, w niespotykanej dotąd skali zainwestować. Łącznie w roku 2005 do rolników wpłynęła kwota 2,9 a rok później 4,6 mln zł. Na dostosowanie do wymogów UE pomoc otrzymało 40 gospodarstw na kwotę 1,2 mln zł. Część umów jest w trakcie realizacji.

Istotny postęp został dokonany w infrastrukturze komunalnej:

- 25,9 km sieci wodociągowej, 94 przyłączy we wsiach Górecko i Górczyna– za środki SAPARD,
- 4 km kolektora gazowego – za środki Wielkopolskiej Spółki Gazowniczej,
- została opracowana generalna koncepcja odprowadzania i utylizacji ścieków – koszt 24 tys. zł,
- praktycznie rozwiązano sprawę dostępu do sieci telefonicznej (kablowej i komórkowej)
- pomimo starań nie uległa poprawa w stanie urządzeń melioracyjnych i p.powodziowych (stan wałów jest gorszy niż 6 lat temu, z powodu zniszczeń przez bobry). Generalnie: system melioracyjny, łącznie z urządzeniami „szczegółowymi” nie jest dobry,
- dziełem nie planowanym jest wybudowana w 2005 r. sala gimnastyczna (Zwierzyn).

Ogólna ocena realizacji Strategii 2000 – 2006, jest zdecydowanie pozytywna. Poprawa warunków życia będzie b. wyraźnie odczuwalna już w najbliższych 2 – 3 latach. To co w gminie zrobiono po 2002 roku jest początkiem działań, które będą kontynuowane w najbliższych latach – w ramach Strategii Rozwoju Gminy Zwierzyn, z horyzontem czasowym do 2015 r.

W latach 2007 – 2013 możliwości pozyskiwania środków z Unii Europejskiej będą nieporównanie większe.

7. SYNTEZA DIAGNOZY

Gmina Zwierzyn:

- cechuje się przewagą funkcji rolniczych,
- ma niekorzystne warunki rozwoju:
 - peryferyjne położenie,
 - słabe otoczenie,

- rozproszoną zabudowę,
- opóźnienia w infrastrukturze komunalnej,
- ma bardzo trudne warunki społeczne i demograficzne,
- kwalifikuje się do wymagających pomocy gmin problemowych.

III STRATEGIA NA LATA 2007 – 2015

1. WIZJA GMINY w 2015 roku

Minęło 15 lat od uchwalenia przez Radę Gminy Zwierzyn pierwszej i 9 lat – od stanowiącej jej kontynuację – drugiej strategii rozwoju.

Od jedenastu lat nasz kraj jest członkiem Unii Europejskiej. Pierwszymi beneficjentami Wspólnoty byli w gminie rolnicy. Od 17 lat z finansowej pomocy korzysta samorząd gminy.

Dynamicznie wzrastał poziom cywilizacyjny mieszkańców – dochody ludności są 2 – 3 krotnie większe – za pięć lat zrównają się z tymi, które uzyskują najbogatsze społeczeństwa Wspólnoty. Pożegnaliśmy się ze zjawiskami marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Zwierzynieckie wsie są przykładem dbałości o estetykę, ład przestrzenny, zachowanie dziedzictwa kultury i unikalne zasoby przyrody.

Rozwinęła się gospodarka. Umocniły się istniejące od początku okresu transformacji przedsiębiorstwa i powstało wiele nowych firm. Szczególnie dobrze prosperują małe zakłady powiązane kooperacyjnie z wielkimi firmami Gorzowa Wlkp. i bardziej odległych miejscowości.

W dalszym ciągu bardzo ważne jest rolnictwo – chociaż jego udział w zatrudnieniu i przychodach gminy zmalał. Produkcja ma wyraźne cechy rolnictwa zrównoważonego. Liczba małych gospodarstw zmniejszyła się dwukrotnie, ale te które pozostały są cennym elementem krajobrazu, dochód z nich uzupełnia budżet domowy rodzin zatrudnionych poza rolnictwem. Dla większości właścicieli są znakomitym hobby.

Kilkadziesiąt gospodarstw powiększyło swój obszar do 100 i więcej ha. To grupa najlepszych w województwie farm bydła.

Nową gałęzią produkcji jest uprawa „roślin energetycznych” – na biomasę. Rozszerza się produkcja warzyw. Funkcjonuje grupa producentów warzyw.

Wzrastająca pomoc zewnętrzna i większe dochody własne gminy, wystarczyły na rozbudowę infrastruktury komunalnej.

Wszyscy mieszkańcy mają zapewnioną dostawę dobrej jakości wodę. Rozwiązany został trudny problem odprowadzania i oczyszczania ścieków. Wykorzystano w tym celu nowoczesne rozwiązania.

W większości budynków użyteczności publicznej do ogrzewania w kotłowniach jest spalana biomasa.

Sprawny jest system segregacji i odbioru odpadów stałych. Wtórny przerób odbywa się w dużym zakładzie.

Została uporządkowana infrastruktura komunikacyjna. Drogi po modernizacji są bardziej bezpieczne. Mamy dobre połączenie z Gorzowem Wlkp., Santokiem i Skwierzyną.

Wzrasta ranga lokalnej linii kolejowej na odcinku Krzyż – Kostrzyn, zelektryfikowanej i

wyposażonej w autobusy szynowe. Kolej stała się istotnym czynnikiem rozwiązywania problemów w zatrudnieniu.

Właściciel urządzeń melioracji podstawowych – Państwo – lepiej wywiązuje się z obowiązku utrzymania ich w sprawności.

W pełni satysfakcjonują zasoby gminy w sferze edukacji, ochrony zdrowia, kultury i sportu.

Dobre efekty przyniosły działania mieszkańców i samorządu na rzecz środowiska naturalnego. Gmina jest wolna od zanieczyszczeń. Wody podziemne nie posiadają zanieczyszczeń antropogenicznych. Realizowane są rygorystyczne z ochrony obszaru NATURA 2000, chociaż program ochronny jest czynnikiem ograniczającym swobodę inwestorów. Czystości środowiska sprzyja uregulowanie spraw związanych z gospodarką wodno – ściekową, wtórnym wykorzystaniem i utylizacją odpadów stałych, używaniem w dużych kotłowniach paliwa ekologicznego i przechowywaniem odchodów zwierzęcych. W gminie żaden rolnik nie utrzymuje zwierząt w systemie fermowym z gnojowicą.

Poprawiła się sytuacja na rynku pracy. Bezrobocie utrzymuje się na poziomie 6 – 7%. Nowe miejsca pracy powstały w firmach na terenie gminy ale decydujące znaczenie wywiera chłonny rynek pracy rozwijającego się Gorzowa Wlkp. a także Strzelec Kraj. Poprawie zatrudnienia sprzyja lepsze już przygotowanie zawodowe młodego pokolenia Zwierzynian.

Zwierzynianie wyrażają zadowolenie z dokonujących się zmian i uzyskanych w piętnastoleciu efektów.

2.MOCNE I SŁABE STRONY – analiza

2.1. Kapitał ludzki i zagadnienia społeczne

Mocne strony i szanse:

- wolne ręce do pracy,
- „zmęczenie” bezrobociem,
- wzrastające kwalifikacje młodych,
- dobry poziom oświaty,
- bliskość szkół ponadgimnazjalnych.

Słabe strony i zagrożenia:

- wysokie bezrobocie,
- niskie kwalifikacje,
- wyjazdy młodzieży,
- brak przedsiębiorczości,
- ubóstwo i patologie,
- niechęć do współdziałania,
- oczekiwania społeczeństwa wyższe od możliwości zaspokojenia.

2.2. Gospodarka

Mocne strony i szanse:

- kooperacja z dużymi firmami,

- lasy,
- „głębsze przetwórstwo” lokalnych surowców,
- dobre przykłady sukcesu firm przemysłu i transportu,
- bardzo korzystne warunki dla rolnictwa zrównoważonego,
- szansa na działalność nierolniczą w gospodarstwach,
- bardzo dobre wyniki hodowli bydła.

Słabe strony i zagrożenia:

- niskie kwalifikacje mieszkańców,
- słaba sfera pozarolnicza,
- brak przygotowanych terenów pod firmy,
- mało dogodne położenie gminy,
- słaba infrastruktura,
- rozdrobienie gospodarstw rolnych,
- ograniczenia środowiskowe NATURA 2000.

2.3. Infrastruktura

Mocne strony i szanse:

- rezerwa wydajności ujęć wodnych,
- kolektor gazowy w gminie,
- bliskość oczyszczalni ścieków (z rezerwą),
- nieograniczona ilość biomasy dla lokalnego ciepłownictwa.

Słabe strony i zagrożenia:

- rozproszona zabudowa (koszty),
- ograniczenia z NATURA 2000,
- brak blisko dobrych wzorców (zagrodowych oczyszczalni i zlewni ścieków),
- mało efektywna i niekompletna technologia w gospodarce odpadami,
- ograniczone możliwości współfinansowania przez samorząd,
- brak dogodnej komunikacji drogowej z Gorzowem Wlkp., Santokiem i Skwierzyną.

2.4. Sytuacja makroekonomiczna i inne uwarunkowania

Mocne strony i szanse:

- walory krajobrazowe doliny,
- czyste środowisko,
- bliskość granicy,
- rezerwy gruntów,
- większa dostępność pomocy UE,
- możliwość uczestnictwa w działaniu: „Odnowa wsi”, LEADER i NATURA 2000,
- bliskość Gorzowa Wlkp. (większe firmy).

Słabe strony i zagrożenia:

- nie wykorzystane do 2007 r. możliwości powiększenia gospodarstw,
- nie włączenie się gminy do działania „Odnowa wsi” w latach 2005 - 2006,
- postępująca dekapitalizacja systemu melioracji i urządzeń p.powodziowych,
- zubożenie dużej części społeczeństwa,
- ograniczone możliwości finansowe samorządu.

3.C E L E

Cel nr 1

Poprawa warunków życia i podniesienie atrakcyjności gminy przez wyposażenie wsi w infrastrukturę komunalną i drogową.

Komentarz:

Gmina należy do najbardziej zapóźnionych w dostępie do dobrej jakości wody i utylizacji ścieków. W skromnym zakresie funkcjonuje gospodarowanie odpadami stałymi. Skutkiem jest narastające obciążenie środowiska. Istniejące braki powodują dyskomfort warunków życia i nie sprzyjają pozyskiwaniu inwestorów. Stan techniczny dróg jest zły. Brak „łącznika” bezpośredniej drogi do Santoka, pozbawia mieszkańców łączności z ważnymi ośrodkami.

Ważniejsze działania:

- 1.1.rozbudowa sieci wodociągowej do wszystkich wsi,
- 1.2.opracowanie i zrealizowanie projektu gromadzenia, odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- 1.3.doprowadzenie do kompleksowego rozwiązania w gospodarce odpadami stałymi,
- 1.4.modernizacja dróg gminnych, uczestnictwo w budowie odcinka drogi powiatowej Górki Noteckie – Płomykowo,
- 1.5.budowa sieci gazowniczej we wsiach o zwartej zabudowie.

Opis działań:

- Doprowadzenie sieci wodociągowej do kolejnych wsi we wschodniej części gminy jest zadaniem priorytetowym. Samorząd jest przygotowany do tej inwestycji.
- Jest pilne porządkowanie gospodarki ściekowej. Samorząd doprowadzi do opracowania dokumentacji i zadba o rozpoczęcie robót. We wsiach o zabudowie rozproszonej będą zastosowane niekonwencjonalne rozwiązania. Ich projekt powinien przedstawić w krótkim czasie samorząd, jako rozwiązania alternatywne i modelowe.
- Wstępnym etapem porządkowania gospodarki odpadami będzie projekt koncepcji gromadzenia, segregowania, zbioru i recyklingu. Możliwe jest współdziałanie z sąsiednimi gminami.
- Modernizacja dróg gminnych będzie odbywała się w wielu etapach. Samorząd będzie uczestniczył w staraniach o zbudowanie drogi Górki Noteckie – Płomykowo.
- Sieć gazownicza będzie budowana w miejscowościach przyległych do kolektora. Nie będzie to

inwestycja samorządu ponieważ w obowiązującym systemie finansowym nie będzie można na nią uzyskać wsparcia.

Cel nr 2

Zrównoważona gospodarka rolna, korzystanie ze środowiska w sposób sprzyjający zachowaniu jego walorów.

Komentarz:

Praktycznie wszystkie gospodarstwa rolne wymagają modernizacji. Najsilniejsze mają szansę na powiększenie obszaru. Rozbudowa i modernizacja ma iść w kierunku podnoszenia efektywności ekonomicznej i dbałości o środowisko (czystość, bioróżnorodność). Temu ma towarzyszyć dbałość o estetykę zagród i wsi – w szczególności części publicznej – oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Rolnikom Zwierzynieckim przypada rola depozytariusza wielkiego dobra – przyrody, wchodzącego w skład obszarów NATURA 2000 oraz unikalnej zabudowy terenów pobagiennych.

Ważniejsze działania:

- 2.1. uczestnictwo w działaniu „Odnowa i rozwój wsi” – pomoc przy sporządzaniu planów odnowy we wszystkich wsiach,
- 2.2. uczestnictwo w działaniu LEADER,
- 2.3. wsparcie dla rolników inwestujących w modernizację, wielofunkcyjność, budowę dróg dojazdowych do pól i zagrodowe oczyszczalnie ścieków,
- 2.4. promocja agroturystyki i budowa infrastruktury turystycznej,
- 2.5. wsparcie dla odnawialnych źródeł energii.

Opis działania:

- We wsiach, w których wyłoni się grupa ludzi aktywnych, gotowych wnieść intelektualny wkład i organizatorskie umiejętności, w zagospodarowanie przestrzeni publicznej – samorząd jest zobowiązany udzielić grupie wsparcia. Przedmiotem aktywności będzie poprawa stanu dobra wspólnego: świetlic, boisk sportowych, placów zabaw, ochrona pomników przyrody, centrów wsi itp. Wstępem będzie sporządzenie tzw. planu odnowy miejscowości (wsi), później jego akceptacja przez mieszkańców i Radę Gminy.
- Gmina, wraz z sąsiednimi znalazła się w składzie Lokalnej Grupy Działania podejścia LEADER. To jest płaszczyzna, na której będą rozstrzygane niezwykle ważne dla społeczności gminy działania wspierane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich: tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, podstawowe usługi dla gospodarki (np. infrastruktura komunalna), rozwój działalności nierolniczej w gospodarstwach i inne.
- W gminie będzie działał urzędnik – doradca biegły w sprawach funduszy pomocowych i przygotowywaniu projektów inwestycyjnych, wszczynanych przez mieszkańców. Będzie też

organizatorem niektórych działań: drogi dojazdowe do pól, oczyszczalnie zagrodowe, wielofunkcyjność gospodarstw.

- W sferze przystosowania do agroturystyki będą ścieżki rowerowe i przystań wodna na Noteci. Inicjatywy mieszkańców tworzących bazę agroturystyczną muszą wspierać promocją władze samorządowe.
- Wsparcie dla odnawialnych źródeł energii będzie polegać na upowszechnianiu dobrych przykładów z innych gmin. Prognozy wskazują na gwałtowny wzrost zapotrzebowania na biomasę do celów energetycznych (formowaną)

Cel nr 3

Ograniczenie zakresu i skutków wykluczenia społecznego, wyrównywanie szans rozwojowych młodego pokolenia.

Komentarz:

Gmina jest zagrożona zjawiskiem marginalizacji społecznej i ekonomicznej. Przejawem niekorzystnego stanu jest bardzo wysokie bezrobocie, bieda znacznej części społeczeństwa (prawie 40%) i wynikające stąd patologie. Roli czynnika aktywizującego rozwój gminy nie sprzyjają pobliskie Strzelce Kraj. – same borykające się z podobnymi problemami. Te zjawiska, połączone z ograniczonymi możliwościami finansowymi samorządu gminy, stanowią barierę rozwoju, redukcji bezrobocia i podnoszenia poziomu cywilizacyjnego mieszkańców.

Zmianie sytuacji będą sprzyjać samorządowe inwestycje, ale równolegle samorząd będzie wspierał rodziny wymagające pomocy i prowadził profilaktykę w zagrożonych środowiskach.

Ważniejsze działania:

- 3.1. wspieranie procesów integracji społecznej rodzin i osób wykluczonych społecznie,
- 3.2. stworzenie rozwiązań gwarantujących warunki rozwoju młodym ludziom z uboższych rodzin,
- 3.3. wspieranie działań związanych z reorientacją zawodową, w tym szkoleń dla bezrobotnych,
- 3.4. zorganizowanie rodzinnych ośrodków pomocy socjalnej ludziom w podeszłym wieku (na wzór rodzinnych domów dziecka),
- 3.5. rozbudowa Zespołu Szkół w Zwierzynie i udoskonalanie bazy oświatowej i sportowej (sale gimnastyczne w Górkach Noteckich i Gościmcu), doposażenie w nowoczesne środki dydaktyczne.

Opis działania:

- Integracji społecznej będzie sprzyjać rozbudowa infrastruktury w sferze kultury, oświaty i sportu, ich przystosowanie dla osób niepełnosprawnych oraz ich powszechna dostępność.
- Działania społeczne na rzecz ludzi młodych z uboższych rodzin powinny koncentrować się na

pomocy stypendialnej, na zwiększeniu dostępności szkół ponadgimnazjalnych i wyższych oraz tworzeniu warunków materialnych i technicznych umożliwiających wyrównywanie szans rozwojowych młodszej młodzieży.

- Trzeba wykorzystać istniejące możliwości reorientacji zawodowej bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem. Szkolenia muszą być dostępne dla wszystkich zainteresowanych z terenu gminy.
- Osób w podeszłym wieku będzie w gminie przybywać. Duża ich część będzie wymagała systematycznej opieki w miejscu swojego zamieszkania. Stąd potrzeba zorganizowania systemu opiekuńczego na terenie gminy.
- Doposażenie w nowoczesne środki dydaktyczne jest zadaniem permanentnym, podobnie jak udoskonalenie bazy oświatowej. Infrastruktura sportowa ulegnie zwiększeniu o salę gimnastyczną w Górkach Noteckich i Gościmcu a w Zwierzynie będzie rozbudowany Zespół szkół.

4.FINANSOWANIE

Głównym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące ze wsparcia Unii Europejskiej a ich uzupełnieniem – krajowe środki publiczne, w tym samorządu gminy.

Określenie szczegółowych warunków dostępu do wsparcia Unii Europejskiej w latach 2007 – 2013 będzie możliwe dopiero po zakończeniu przez rząd RP z Komisją Europejską negocjacji Narodowego Planu Rozwoju na ten okres. Nastąpi to nie wcześniej jak w końcu drugiego kwartału 2007 r. Nie jest wykluczone opóźnienie aplikacji planu.

W nowej perspektywie finansowej na lata 2007 – 2013 UE, z ram unijnych dokumentów wynikają zmienione, w stosunku do poprzedniego okresu, warunki i zasady wsparcia. Zostały one uwzględnione m.in. w nie obowiązującym jeszcze Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) a także w lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007 – 2013, zaakceptowanym 16 stycznia 2007 r. przez Zarząd Województwa Lubuskiego.

Uwzględniając obecny stan wiedzy, możliwości uzyskania pomocy na działania zawarte w niniejszej Strategii przedstawiają się następująco:

Cel 1

Poprawa warunków życia i podniesienie atrakcyjności gminy przez wyposażenie wsi w infrastrukturę komunalną i drogową.

- działania wspierane z PROW, oś III „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”:

- 1.1.rozbudowa sieci wodociągowej – kwota dofinansowania do 2,5 mln zł, 75% kosztu,
- 1.2.projekty dot. gromadzenia, odprowadzania i oczyszczania ścieków – kwota j.w., % j.w.,
- 1.3.gospodarka odpadami – kwota do 0,2 mln zł

oraz z Lubuskiego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, priorytet III.

- działania wspierane z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013:
 - 1.4. modernizacja dróg gminnych – priorytet V „Rozwój lokalny i współpraca terytorialna” – poziom dofinansowania jeszcze nie znany
- działanie 1.5. budowa sieci gazowniczej – priorytet III „Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego” (źródło niepewne?).

Cel 2

Zrównoważona gospodarka rolna, korzystanie ze środowiska w sposób sprzyjający zachowaniu jego walorów.

- działania wspierane z PROW, oś III „Odnowa i rozwój wsi”:
 - 2.1. odnowa i rozwój wsi – kwota do 0,5 mln zł, 75% kosztów, warunek: posiadanie Planu Odnowy Miejscowości,
- działania wspierane z PROW, oś IV „LEADER”
 - 2.2. uczestnictwo w podejściu LEADER – gmina wchodzi w skład LGD Region Podgrzybka,
- działania wspierane przez PROW:
 - 2.3. modernizacja gospodarstw – z osi I dz. 1.4 – dofinansowanie do 0,5 mln zł, 40 – 75% kosztów kwalifikowanych,
 - 2.3. działalność pozarolnicza w gospodarstwach rolnych – z osi III – dofinansowanie do 100 tys. zł, do 50% kosztów kwalifikowanych,
- działania wspierane z Lubuskiego Programu Operacyjnego, priorytet IV Poprawa jakości życia:
 - 2.4. budowa infrastruktury turystycznej i promocja,
 - 2.5. odnawialne źródła energii – priorytet III – dofinansowane do 5 mln euro,
- dla działań: „dojazdy do pól” i „zagrodowe oczyszczalnie ścieków” – brak obecnie informacji.

Cel 3

Ograniczenie zakresu i skutków wykluczenia społecznego, wyrównywanie szans rozwojowych młodego pokolenia.

- działania wspierane przez Lubuski Regionalny Program Operacyjny:
 - 3.4. ośrodek opieki społecznej – z priorytetu IV,

3.5. budowa i doskonalenie bazy oświatowej i sportowej – j.w.

Na pozostałe działania Celu 3 będzie możliwe pozyskiwanie pomocy z Europejskiego Funduszu Społecznego a uzupełnieniem mogą być środki z programów sektorowych i horyzontalnych.

Uwaga dot. celów 1 – 3

Wyżej wymienione zostały tylko podstawowe źródła pozyskiwania środków na współfinansowanie. Możliwości należy poszukiwać też w grupach: środków publicznych UE (EFRR, EFS) i krajowych środków publicznych.

5.PRIORYTETOWE INWESTYCJE SAMORZĄDU GMINY

Hierarchia:

1 – 2 Rozbudowa sieci wodociągowej

Budowa systemu gromadzenia i oczyszczania ścieków.

3. Modernizacja dróg gminnych.

4. Budowa sal gimnastycznych w Górkach Noteckich i Gościmcu, rozbudowa Zespołu Szkół w Zwierzynie.

5. Budowa ścieżek rowerowych i stancji wodnej.

6. Zamknięcie systemu gospodarki odpadami.

7. Budowa sieci gazowniczej we wsiach o skupionej zabudowie.

6.GŁÓWNE WARUNKI ROZWOJU

- Aktywność samorządu w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na inwestycje prorozwojowe.
- Pozyskiwanie inwestorów tworzących nowe miejsca pracy i rozwoju istniejących firm.
- Chłonność rynku pracy pobliskich ośrodków miejskich.
- Przedsiębiorczość ludności rolniczej w rozwijaniu gospodarstw i podejmowaniu działalności nierolniczej.

7. WDRAŻANIE

Gminę obowiązują zasady i procedury Unii Europejskiej ponieważ realizacja strategii będzie oparta o pomoc ze środków finansowych funduszy Wspólnotowych.

Realizacja celów strategii jest uzależniona od wysokości uzyskiwanych środków zewnętrznych – także krajowych. Z budżetu gminy na współfinansowanie przedsięwzięć trzeba przewidzieć około 25% ogółu kosztów. To będzie ważny czynnik, limitujący skalę inwestowania a więc tempo realizacji strategii.

Szczególnym zadaniem gminy jako instytucji wdrażającej Strategię w części dot. inwestycji jest:

- opracowywanie i składanie wniosków aplikacyjnych na przedsięwzięcia inwestycyjne,
- zgodność wniosków z obowiązującymi procedurami,
- informowanie o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
- zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji o możliwościach uzyskiwania pomocy z funduszy UE,
- informowanie o kryteriach oceny i wyboru projektów,
- zagwarantowanie współpracy i pomocy instytucji doradczych (doradztwo pracy, rolnicze itp.),
- promowanie przedsiębiorczości.

8. KONTROLA

- Strategia obejmuje długi – 9 letni okres. Zapisy dotyczące działań mogą ulec zmianie – w miarę jak zmieniają się warunki i potrzeby społeczeństwa. Strategię przyjmuje Rada Gminy w formie uchwały dlatego takie zmiany również powinny być wprowadzane uchwałą Rady, w formie aneksów.
- Za upowszechnianie i wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest Wójt Gminy.
- Ocena realizacji Strategii będzie dokonywana przez Radę gminy corocznie – do końca pierwszego kwartału roku następnego.
Rada przeanalizuje na ile konsekwentnie były realizowane działania i czy w pełni zostały wykorzystane finansowe instrumenty realizacji celów.
Odpowiedzialnym za obiektywne przeprowadzenie oceny jest Rada Gminy.
- Za przygotowanie materiałów pozwalających obiektywną ocenę odpowiedzialny jest Wójt Gminy Zwierzyn.
- Wskaźniki oceny realizacji Celu 1 (przykłady):
 - długość wykonanej nowej sieci wodociągowej – kanalizacyjnej,
 - długość zmodernizowanych dróg gminnych,
 - długość wybudowanej sieci gazowniczej,
 - zamknięcie cyklu gospodarki odpadami,
 - wzrost poziomu zwodociągowania gospodarstw domowych (%%),
 - przyrost ilości gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej (%%),
 - wzrost ilości gospodarstw domowych przyłączonych do sieci gazowniczej (%%),
 - wzrost ilości gospodarstw domowych włączonych do systemu gospodarki odpadami (%%),

- liczba osób korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej,
- wskaźnik migracji (saldo) ludności.
- Wskaźniki realizacji Celu 2 (przykłady):
 - liczba wsi uczestnicząca w działaniu „Odnowa i rozwój wsi”,
 - liczba projektów z terenu gminy w składzie „Podejście Leader”,
 - liczba gospodarstw z terenu gminy realizująca projekty PROW, zagrodowych oczyszczalni ścieków i dróg dojazdowych do pól,
 - liczba obiektów realizowanych w ramach działań na rzecz turystyki: przystań oraz km ścieżek rowerowych,
 - liczba kotłowni przestawionych w budynkach użyteczności publicznej na biomasę,
 - ilość powiększonych gospodarstw rolnych,
 - ilość gospodarstw rolnych o dodatkowej – nie rolniczej działalności,
 - zmiany w obszarze gruntów rolnych wyłączonych z uprawy,
 - migracja ludności.
- Wskaźnik realizacji Celu 3 (przykłady):
 - zorganizowanych miejsc spotkań z młodzieżą z uboższych rodzin,
 - przygotowanych szkoleń przystosowujących do zawodu,
 - liczba osób korzystających ze spotkań integracyjnych,
 - liczba uczestników szkoleń dot. przysposobienia zawodowego,
 - wybudowanie sali sportowej w Górkach Noteckich,
 - ilość osób korzystających z sal gimnastycznych,
 - liczba osób korzystających z ośrodka pomocy socjalnej osobom w podeszłym wieku,
 - migracja ludności.

9. UWAGI KOŃCOWE

9.1. Uspołecznienie pracy nad Strategią:

Dokument jest dziełem grupy ponad 50 mieszkańców gminy. Mają swój wkład na każdym etapie jego przygotowania: od etapu oceny sytuacji wyjściowej w 2006/2007 roku (diagnoza) przez analizę słabych i mocnych stron i przyjęcie wizji na 2015 roku – po sprecyzowanie celów i działań strategicznych.

Istotne dla kształtu dokumentu były wypowiedzi Zwierzynian w ankietach. Projekt całego tekstu był analizowany przez mieszkańców przez miesiąc marzec i po korektach – ponownie w kwietniu 2007 r. przez Radę Gminy. Kluczowe sprawy – o których mowa wyżej – w Strategii zostały uzupełnione informacjami eksperckimi.

9.2. Wykorzystano dokumenty:

- Strategia rozwoju gminy Zwierzyn (wrzesień 2000),
- Plan rozwoju lokalnego gminy Zwierzyn na lata 2004-2006 (maj 2004),
- Strategia rozwoju województwa lubuskiego (grudzień 2005),
- Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013 – projekt (styczeń 2007),

- roczniki statystyczne woj. lubuskiego (2000 – 2006),
- notatka sygnalna US „Bezrobocie w 2005 r.”,
- Drawieńsko – Notecka Kraina Turystyczna (2006),
- Dokumenty programowe: PROW na lata 2007 – 2013 i inne,

§2. Przyjęta Strategia jest kontynuacją Strategii Rozwoju Gminy Zwierzyn podjętej Uchwałą nr XII/96/2000 Rady Gminy Zwierzyn w dniu 29 lutego 2000r. i zaktualizowanej Uchwałą Nr XVI/123/2004 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 26 maja 2004r.

§3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zwierzyn.

§4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.